

Hyvältä tuntuva vai oikeasti toimiva joukkoliikenne?

Paikallisliikennepäivät 2026
Sini Puntanen, Ramboll
Juha-Pekka Häyrynen, Nysse

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Sisältö

1. Joukkoliikenteen palvelutasoanalyysi aikatauludatalla - Menetelmä ja käyttöalueet
2. Esimerkkejä analyyseistä ja Nyssen tuloksista
3. Mahdollisuuksia

1. Menetelmä ja käyttöalueet

Strateginen analyysi arvioi joukkoliikenteen palveluja aikatauludatan pohjalta

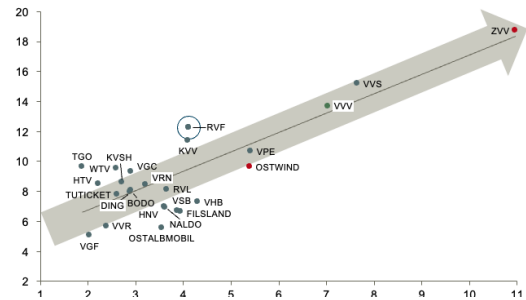
Joukkoliikenteen aikataulujen aikataulutiedot(GTFS)

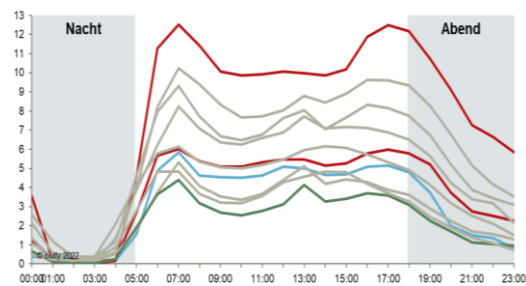
Korkearesoluutioista dataa joukkoliikenteen nykytilanteesta

Analysoimme joukkoliikenteen palvelun laadun nykytilannetta käyttämällä hyvin tarkkoja tunnuslukuja, joissa aluerakennetiedot yhdistetään aikataulutietoihin

Palvelutiheys [lähtöjä per km²] vs. julkisen liikenteen markkinaosuus [%]

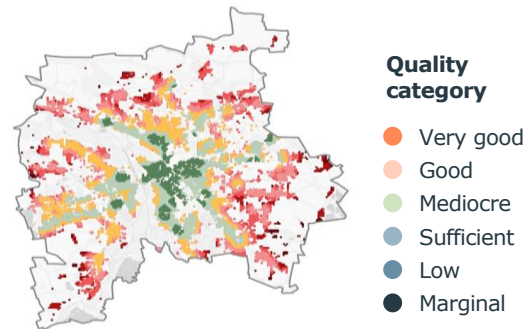

Aikataulutiheys [lähdöt pysäkkikohtaisesti]

KPI:t osoittavat julkisen liikenteen palvelujen onnistumisen – eriytettyinä, skaalattuina ja tarpeen mukaan ajan, tilan ja liikennemuodon mukaan koottuina

Julkisen liikenteen laatuluokat

Menetelmän vaiheet

- Puoliautomaattinen tietojen puhdistus, jalostus, analysointi ja validointi
- Kuljetusmuotokohtainen reititys
- Useiden KPI-mittareiden laskeminen (kuvin esitettyjen KPI-mittareiden valinta)
- Aukkoanalyysi (alueellisesti ja ajallisesti)
- Vertailuanalyysi ja ristiinvertailut
- Skenaarioiden kehittäminen

Monipuoliset käyttöalueet

Liikennepolitiikka

Strateginen suunnittelu

Tarvittavan palvelutason määrittäminen

Rahoitustarpeet ja osuudet

Markkinointi ja viestintä

Seuranta

Keskeiset tulosindikaattorit ovat vahva ja objektiivinen perusta tärkeille liikennepoliittisille päätöksille

Joukkoliikenteen strateginen analyysi avaa monipuolisia sovellusalueita joukkoliikenteen parantamiselle

Liikennepolitiikka

Ohjaus- ja argumentointiperusta poliittisille päätöksille

Tarvittavan palvelutason määrittäminen

Kohdennettujen kehittämistarpeiden tunnistaminen alueittain, ajankohdittain ja liikennemuodoittain

Seuranta

Julkisen liikenteen palvelun laadun alueellisen ja ajallisen kehityksen säännöllinen seuranta ("Joukkoliikenne-raportti")

Liikenteen murroksen vauhdittaminen

Strateginen suunnittelu

Resurssitehokkaan alue- ja maankäytön suunnittelun koordinointi julkisen liikenteen palvelutason kehittämisen kanssa

Rahoitustarpeet ja osuudet

Voidaan arvioida rahoitustarpeita ja rahoitusosuuksien jakautumista joukkoliikennealueilla

Viestintä ja avoimuus

Keinot tiedottaa vallitsevasta tilanteesta ja investointitarpeista poliittisille päättäjille ja kansalaisille

Joukkoliikenteen strateginen analyysi antaa vankan pohjan tärkeille liikennepoliittisille päätöksille vastaamalla mm. seuraaviin kysymyksiin

Rakenteelliset olosuhteet

- Mitkä ovat paikallisliikenteen rakenteelliset edellytykset yksittäisillä alueilla ja osa-alueilla?
- Ovatko rakenteet melko suotuisia vai vaikeita joukkoliikenteelle?

Joukkoliikennepalvelut

Mitä paikallisliikennepalveluja alueet tarjoavat asukkailleen?

- Kuinka hyvä on paikallisliikennepalvelu verrattuna samankaltaisiin alueisiin?
- Kuinka suuri ero on vertailukelpoisiin, parhaiden käytäntöjen alueisiin?
- Mitkä ovat erityiset erot? Ovatko ne esimerkiksi verkon laadussa vai aikatauluissa?
- Miten paikallisliikenne järjestetään iltaisin ja viikonloppuisin?

Kilpailukyky muihin liikennemuotoihin nähden

- Mikä on joukkoliikenteen ja autoliikenteen välinen matka-aika samoilla reiteillä?
- Kuinka usein on vaihdettava liikennevälinettä? Kuinka kauan vaihtaminen kestää?

Mahdolliset parannukset palveluissa

- Mitä mahdollisuuksia on parantaa palveluja yksittäisillä alueilla?
- Mitä erityisiä parannuksia voidaan tehdä julkisen liikenteen kysynnän lisäämiseksi?
- Mitä parhaiden käytäntöjen alueiden käytäntöjä voidaan siirtää?

**Tietoon
perustuva
tietopohja
päättökseen-
teossa**

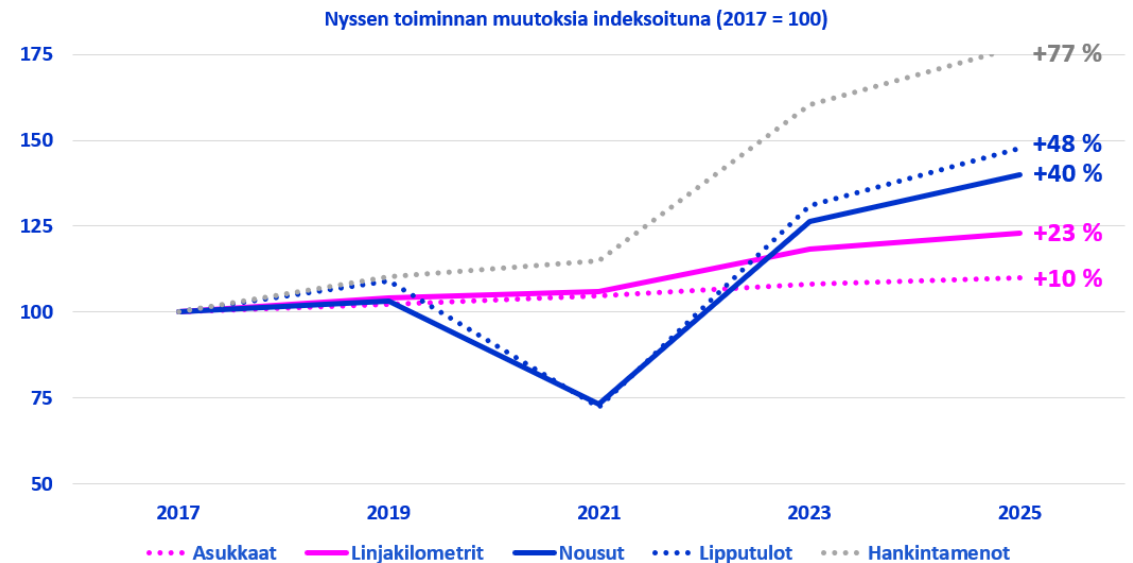
! Esimerkkejä kysymyksistä

Miksi Nysse kiinnostui analyysistä?

- Matkustajamäärän voimakas kasvu on muuttanut kehittämisen lähtötilannetta
- Seudun kunnat ovat tehneet strategisia taloudellisia panostuksia joukkoliikenteeseen
- Tärkeä pystyä varmentamaan miten hyvin panostukset tuottavat
- Vertailua voi tehdä omaan historiaan, mutta laajempi näkymä auttaa ymmärtämään missä oikeasti ollaan
- ”Asetetaan origo oikeaan kohtaan”

Vuonna 2025 Tampereen kaupallisessa keskustassa vieraili 36,4 miljoonaa kävijää, mikä on 4 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

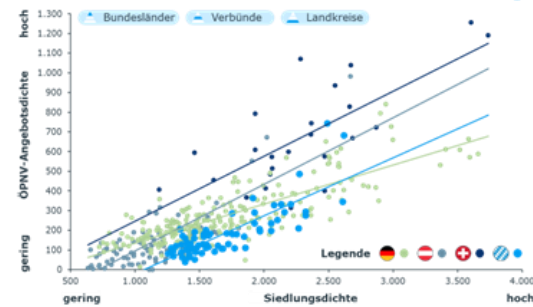
2. Esimerkkejä analyyseistä ja Nyssen tuloksista

Laaja indikaattorijoukko tarkastelee joukkoliikenteen palvelutasoa monista näkökulmista

Julkisen liikenteen palvelun laadun keskeiset tulosindikaattorit

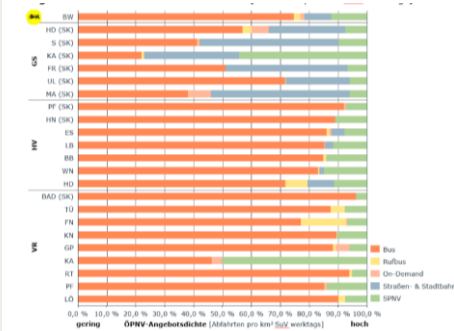
Palvelutaso ja asukastiheys

1

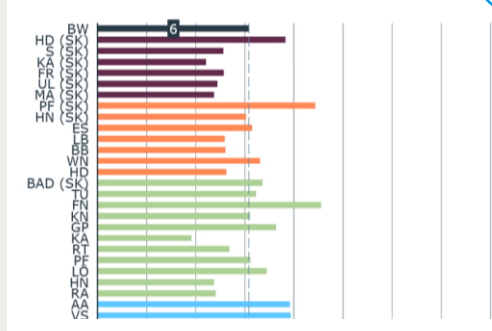
Joukkoliikennetarjonta

2

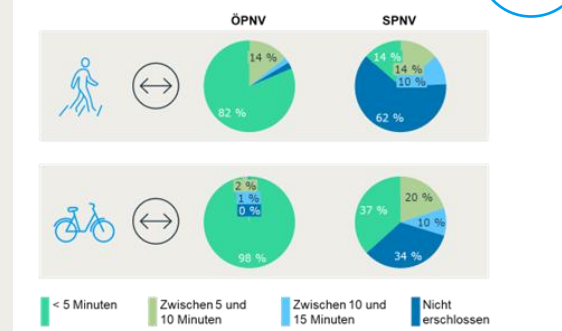
Verkoston tiheys

3

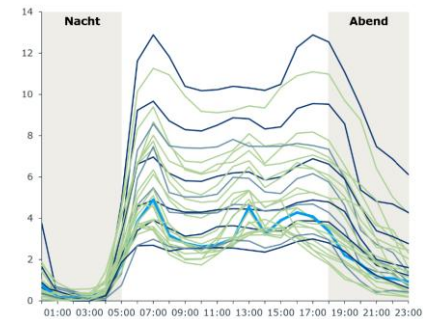
Saavutettavuus pysäkillle

4

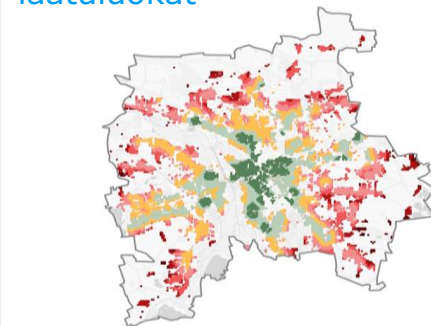
Aikataulutiheys

5

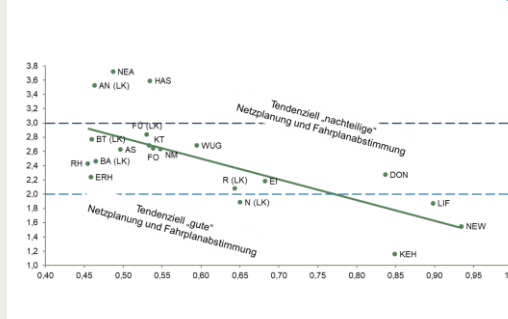
Julkisen liikenteen laatuluokat

6

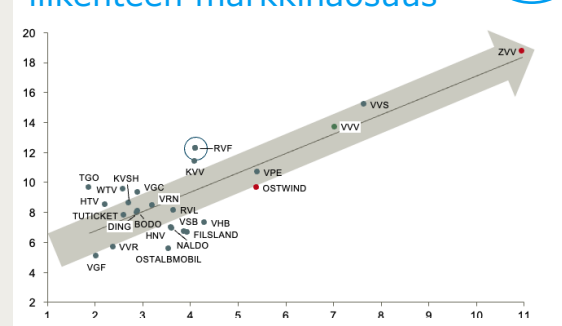
Matka-aikasuhde

7

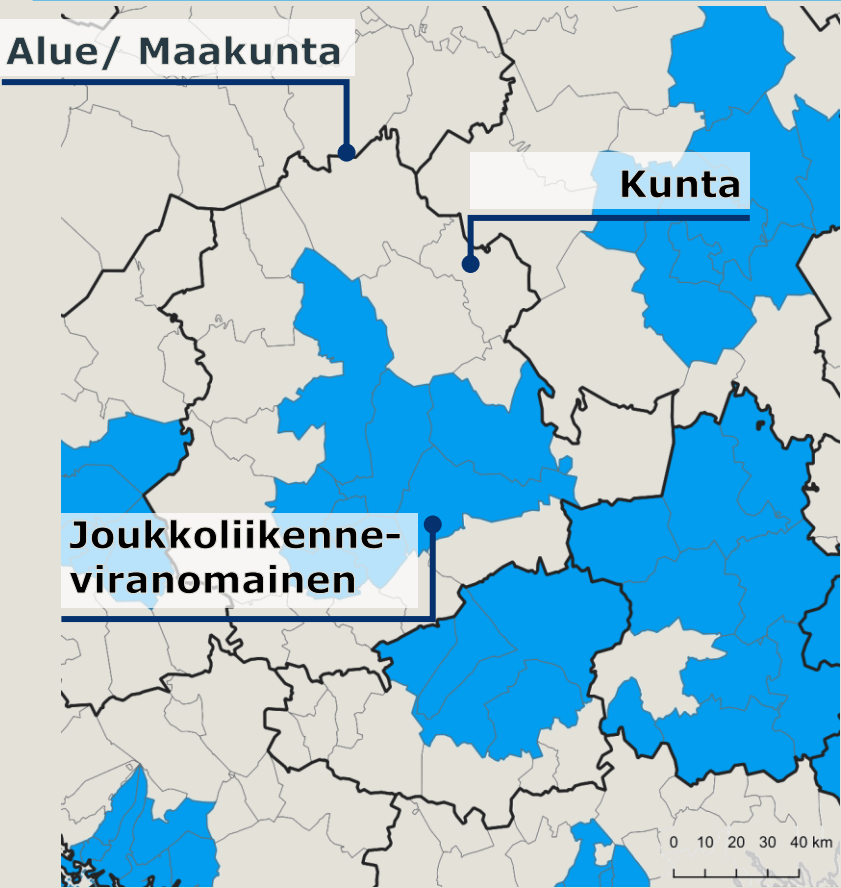
Palvelutiheys vs. julkisen liikenteen markkinaosuus

8

Menetelmä ja käytetyt tietokannat mahdollistavat eriytetyt analyysit eri aluetasoilla

Vertailualueet

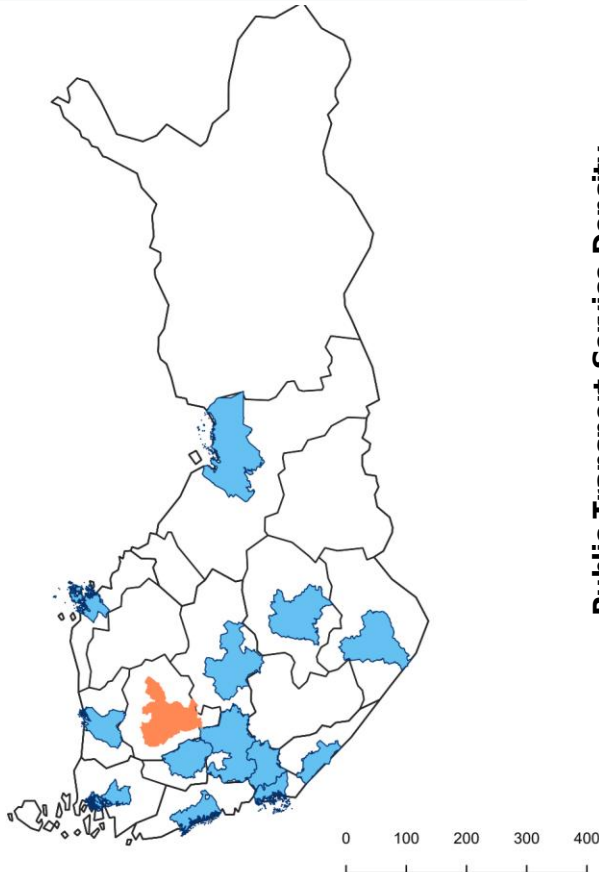

	NYSSE		
Joukkoliikenneviranomainen	1	14 TVV:t anonymisoituina	115 TVV:t anonymisoituina
Kunnat (Paikallishallinnon yksiköt)	8	304 Kunnat anonymisoituina	657 Kunnat anonymisoituina
Maakunnat (NUTS 3 Taso)	1 Alue (Pirkanmaa)	19 Aluetta anonymisoituina	-

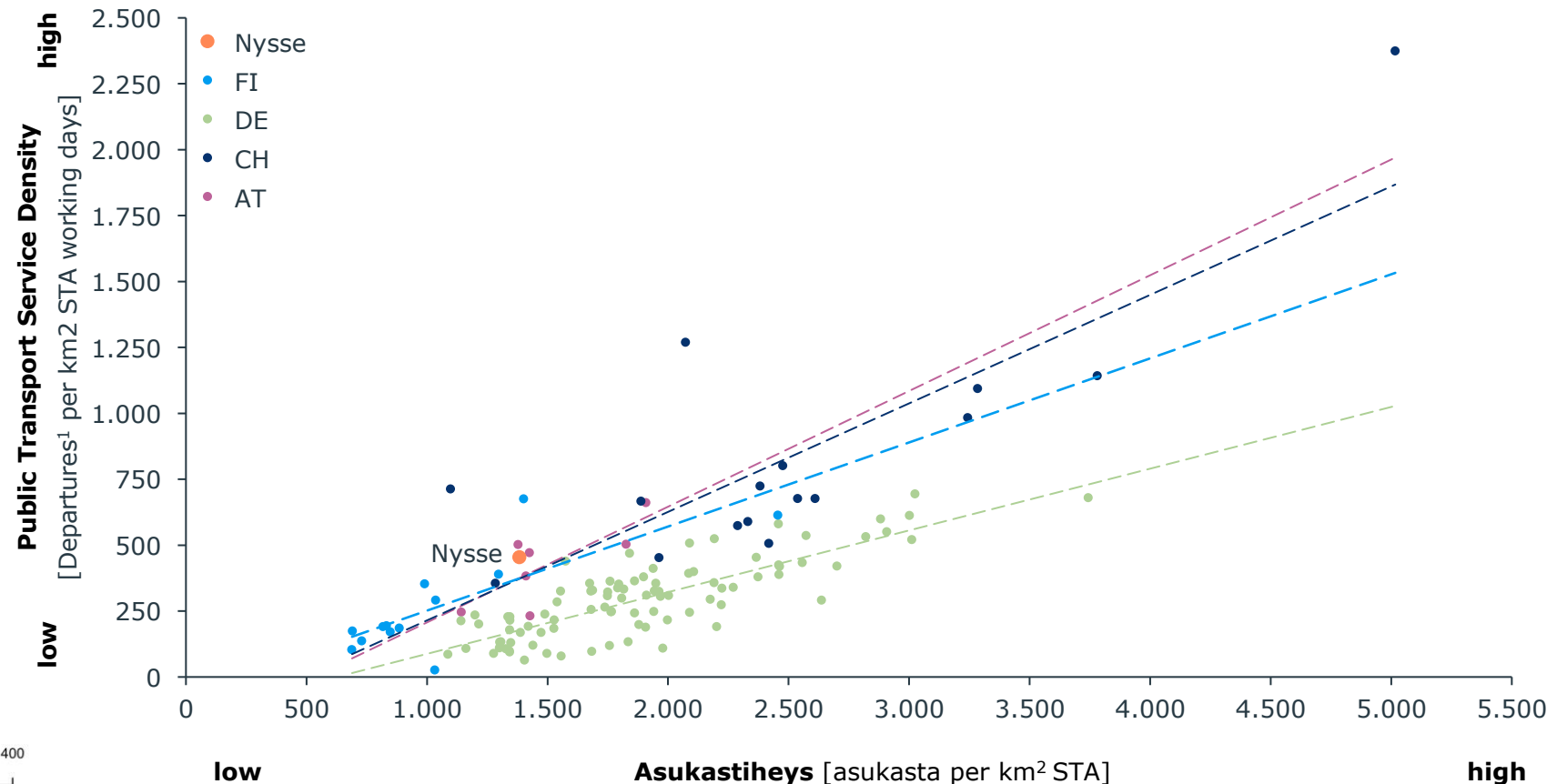
Itävallan ja Sveitsin joukkoliikennetoimijat saavuttavat korkeimmat keskiarvot — Nysse saavuttaa Itävallan tason ja on siten selvästi Saksan tasoa korkeampi

Joukkoliikenteen toimivaltaiset viranomaiset

Palvelutiheys [lähtöjä¹ per km² STA ma-pe]

Source: Public transport schedule: fintraffic (2026), gtfs.de (2025), Mobilitätsverbünde Österreich OG (2025), opentransportdata.swiss (2025); Public transport authorities: Ramboll (2026); Settlement area: European Environment Agency - CORINE Land Cover (2018); Inhabitants: Statistics Finland (2024), Statistische Ämter des Bundes und der Länder, Deutschland (2024), Statistik Austria (2024), Bundesamt für Statistik Schweiz (2024)

1: For Nysse, all departures of long-distance trains that stop at at least two stations within the Nysse area and are included in the public transport fare system were considered in the analyses.

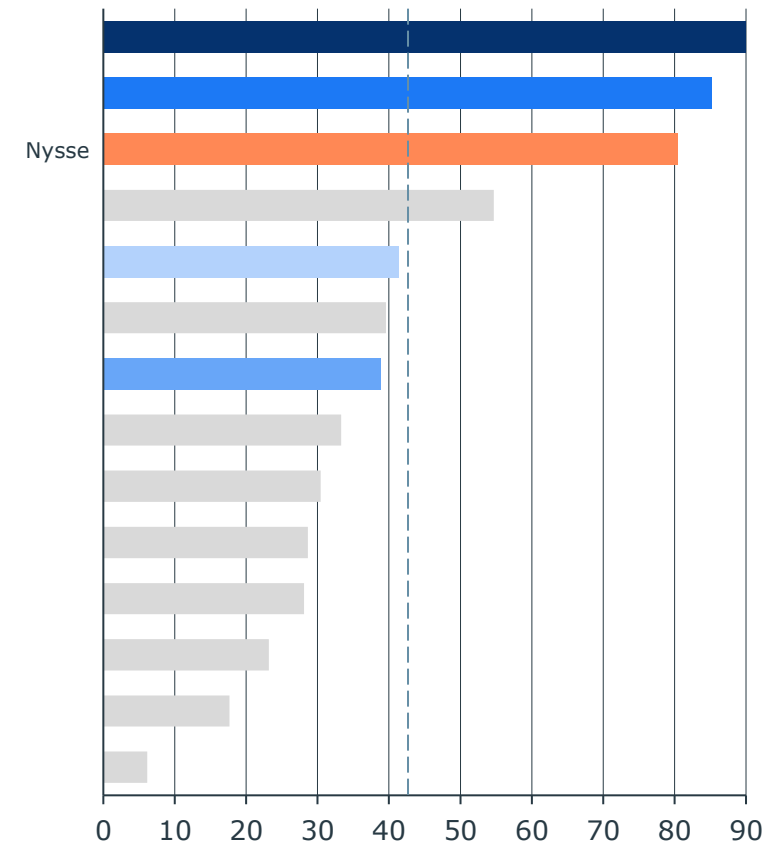
Verkosten tiheys [Pysäkkejä per km² STA]

Verkosten tiheys [Pysäkkejä per km² STA]

Aikataulutiheys [Lähtöjä¹ per Pysäkki]

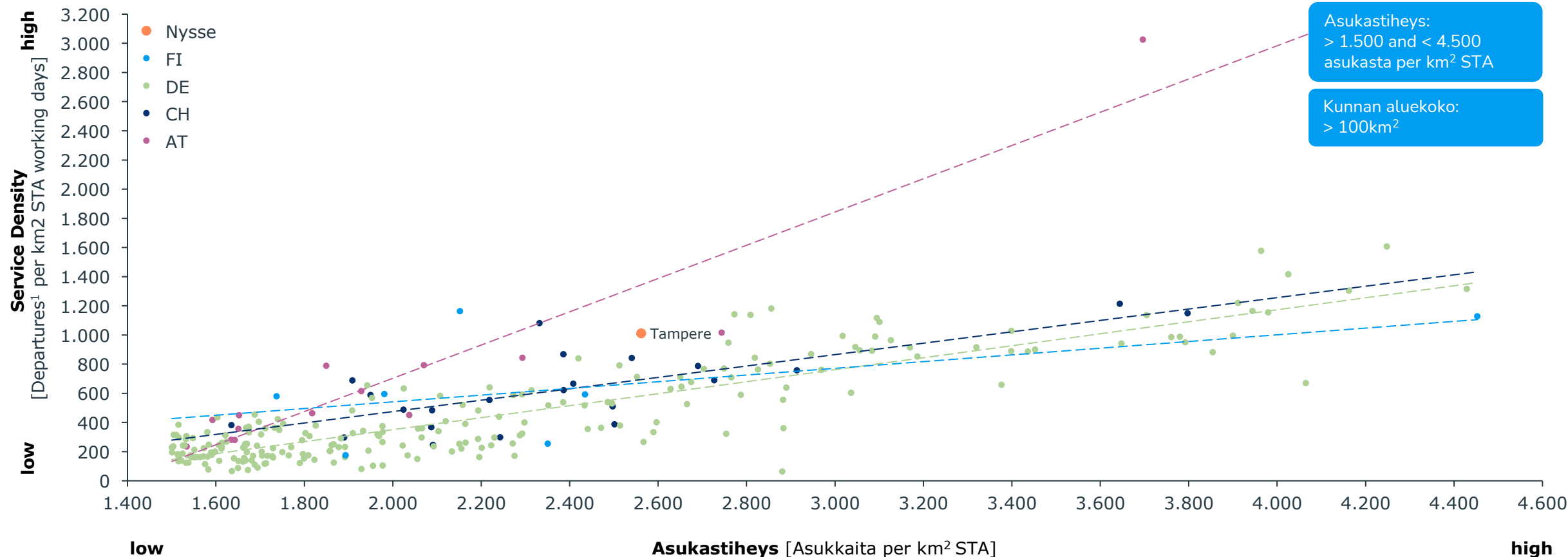
1: For Nysse, all departures of long-distance trains that stop at at least two stations within the Nysse area and are included in the public transport fare system were considered in the analyses.

Itävallan kunnat osoittavat korkeimmat keskiarvot. Sveitsi, Suomi ja Saksa ovat huomattavasti alhaisempia. Tampereen kaupunki on vain hieman Itävallan tason alapuolella

Palvelutiheys [Lähtöjä¹ per km² STA ma-pe]

Source: Public transport schedule: fintraffic (2026), gtfs.de (2025), Mobilitätsverbünde Österreich OG (2025), opentransportdata.swiss (2025); Territorial units for statistics (NUTS): eurostat (2024); Local authority units (LAU): eurostat (2024); Settlement area: European Environment Agency - CORINE Land Cover (2018); Inhabitants: Statistics Finland (2024), Statistische Ämter des Bundes und der Länder, Deutschland (2024), Statistik Austria (2024), Bundesamt für Statistik Schweiz (2024)

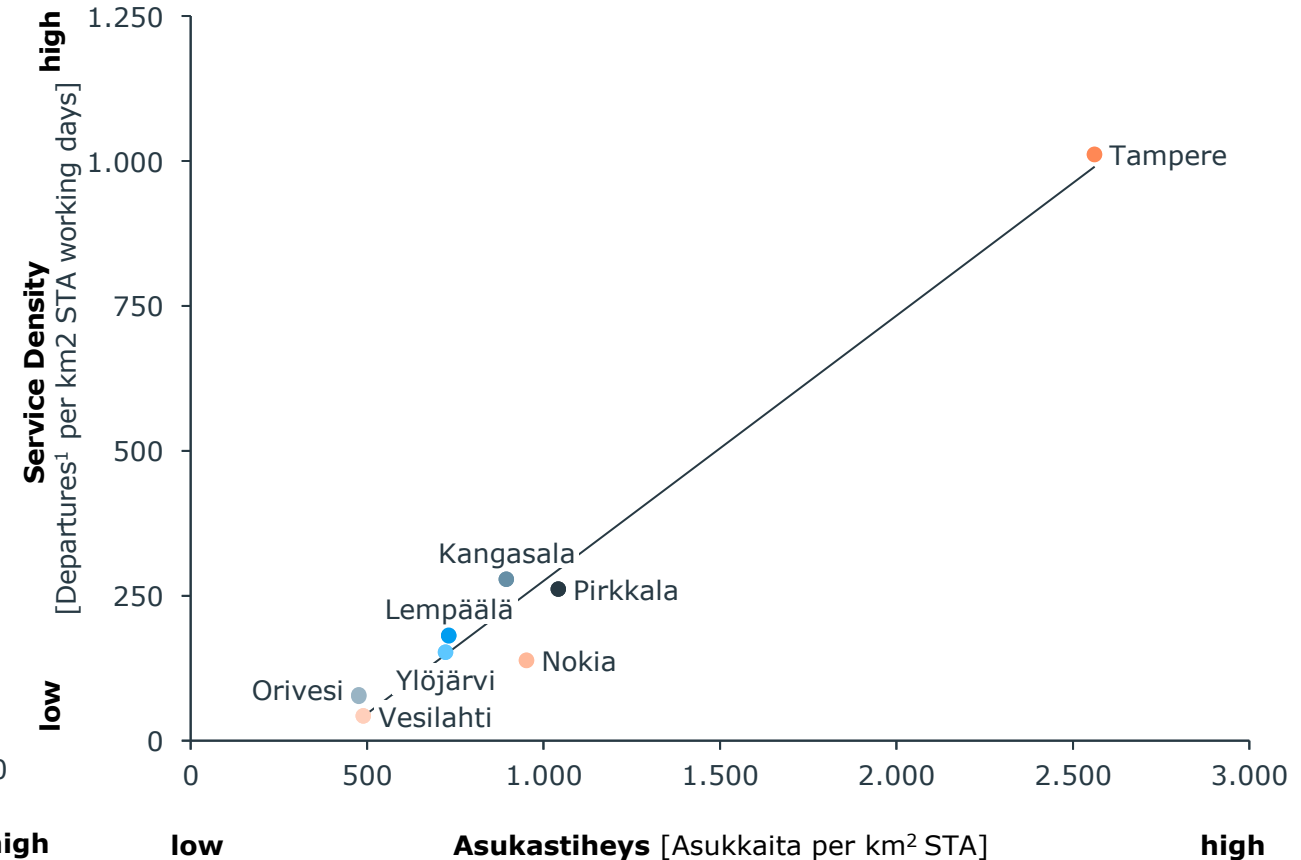
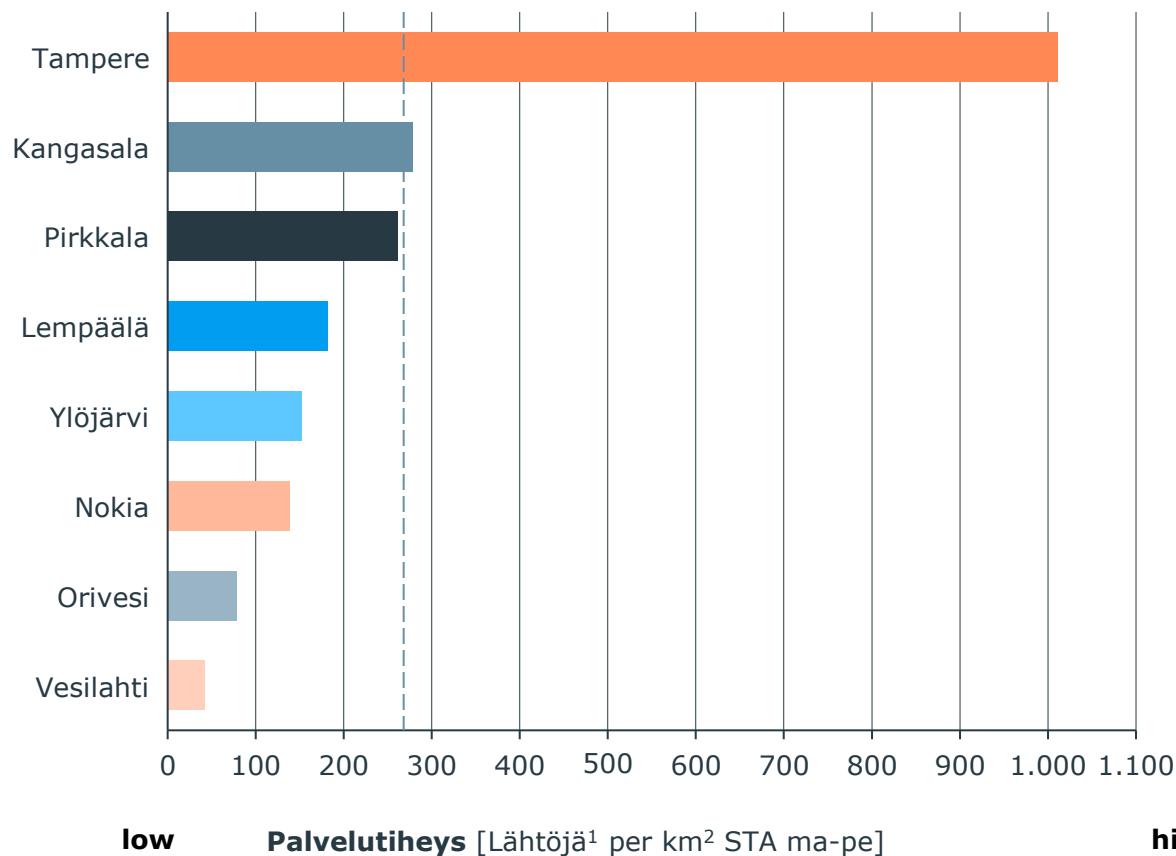
1: For Nysse, all departures of long-distance trains that stop at at least two stations within the Nysse area and are included in the public transport fare system were considered in the analyses.

Tampereen kaupunki eroaa muusta joukkoliikennealueesta korkean asukastiheyden ja joukkoliikenteen palvelutason osalta

Palvelutiheys [Lähtöjä¹ per km² STA ma-pe]

NYSSE

**Miksi olemme tässä? vs.
Missä voisimme olla?**

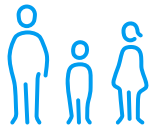
Ajatuksia analyysista

- **Panostukset näkyvät**
 - Tampereen ”palvelutiheys” suhteessa väestötiheyteen on huippuluokkaa
 - Pääosin Nysse-kunnat keskiarvojen yläpuolella, niin kansallisessa kuin kansainvälisessä vertailussa
 - Tiheää vuoroväliä painottava linjastosuunnittelustrategiamme näkyy kansallisessa vertailussa
- **Strateginen analyysi on ärsyke – keskustelun avaus**
 - ei valmiita vastauksia
 - oleellisen näkeminen vaatii ajattelua
- **Analyysin syventäminen avaisi lisää näkökulmia**
 - matkustajamäärä tai käyttöaste?
 - subventioaste?
 - benchmarkit verrokkien kanssa nimellä
- **Missä vaiheessa lisäpanokset kannattaa kohdistaa laatuun?**
 - tuotteen laatu
 - prosessin laatu

3. Mahdollisuuksia

Joukkoliikenteen toimivaltaisille viranomaisille sovellettavaksi

KONKRETIAA KUNTAKESKUSTELUIHIN

Asukas-, talous-, matkustajatietoihin yhdistäminen

RESURSSIPÄÄTÖKSET

Systemaattinen vertailu päätöksenteon pohjaksi ja resurssiperusteluihin

JOUKKOLIIKENTEEN TILAN SEURANTA

Raportointi, kehityksen ja vertailuasetelman aikasarjat ja barometrit

STRATEGINEN KEHITTÄMINEN

Mahdollisuuksien hahmottaminen

KUNTAMARKKINOINTI

Hyvä joukkoliikenne on yksi vetovoiman rakennuspalikka

OPPIMINEN BENCHMARKEISTA

Inspiraation ja kirittämisen pohjaksi samankaltaisilla alueilla

Bright
ideas.
Sustainable
change.

RAMBOLL